

חוזרים

בקרוב - יום שבתון בבחירות הכלליות לרשויות המקומיות

בהתאם להודעה שפרסמה הכנסת ביום 2.6.2014, ועדת הפנים והגנת הסביבה אישרה לקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (תיקון מס' 44) (שבתון ביום הבחירות הכלליות), התשע"ד - 2014.

ח"כ מירי רגב, יו"ר הוועדה, הסבירה כי יצירת יום שבתון בעת הבחירות הכלליות לרשויות המקומיות יגרום לעלייה במעורבות התושבים בניהול הרשויות המקומיות בהם הם גרים. שר הפנים, ח"כ גדעון סער, הסביר כי יום שבתון עשוי להגביר את אחוז ההצבעה.

למול זאת עלו טענות הנוגעות לעלות יום השבתון למשק ועלה החשש שיום זה ינוצל לטיולים.

מר פיני קבלו ממרכז השלטון המקומי תמך בהצעת החוק אך התאחדות התעשיינים ואיגוד לשכות המסחר התנגדו להצעה.

לקראת תום הדיון הבהיר השר כי השבתון שיוכרז, יתקיים רק ברשויות שמקיימות הצבעות בבחירות הכלליות (ולא במועצות אזוריות) והאזרחים שיוכלו לנצל את השבתון יהיו אלו שיש להם זכות בחירה.

קביעת בסיס וחובת תשלום דמי ביטוח - תשלומי אש"ל חו"ל

ביום 2.6.2014 פרסם המוסד לביטוח לאומי חוזר שעניינו הוצאות אש"ל בחו"ל. להלן עיקרי החוזר: מעסיק שהוא תושב ישראל אשר שולח עובד לעבודה בחו"ל, רשאי בהתאם לפקודת מס הכנסה ותקנה (2) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות), התשל"ב-1972, לנכות את התשלומים ששולמו לעובד לצורך הנסיעה והוצאות האש"ל מההכנסה החייבת במס.

כמו כן, בהתאמה, לפי חוק הביטוח הלאומי, סכומים אלו שהותרו ע"י מס הכנסה אינם נחשבים הכנסה בידי העובד אשר חייבת בדמי ביטוח.

בהתאם לפסיקת בית הדין לעבודה (עב"ל 48350-06-11 המוסד נ' נעמי דביר), מקום בו הוכח כי האש"ל היה מסווג ל"שכר אמיתי" ישונה סיווגו "לשכר עבודה" (סעיף 2(2)) לפקודת מס הכנסה והוא יחויב בתשלום דמי ביטוח.

החוזר מפרט את תהליך העבודה במקרה בו מבוטח טוען, כי בסיס ההכנסה שיש לחשב לו את הגמלה צריך לכלול גם את תשלום האש"ל (חלקו או כולו) בטענה כי תשלומי האש"ל הפטור מהוויכוח הכנסת עבודה ממשכורת וזאת בניגוד לדיווח המעסיק כי מדובר באש"ל חו"ל פטור. במקרים אלה ייבחן האם מדובר כאמור במסווג ל"שכר אמיתי".

בונים כחול לבן - שכר עובדי הבניין הישראליים יעלה

ביום 8.6.2014 פרסם משרד הכלכלה הודעה שעניינה עידוד העסקת עובדים ישראלים בענף הבניין. להלן עיקרי ההודעה:

שר הכלכלה ושר האוצר חתמו יחד עם התאחדות בוני הארץ והסתדרות עובדי הבניין, באמצעות הקרן לעידוד ופיתוח ענף הבנייה, על מיזם לעידוד תעסוקת עובדים ישראלים במקצועות רטובים בענף הבנייה, אשר יחל לפעול בשבועות הקרובים.

במסגרת התכנית יקלטו כ-2,000 עובדים ישראלים חדשים בענף הבנייה אשר ירוויחו שכר של לפחות 9,000 ש"ח החל מהחודש השישי להעסקתם.

החוזרים המלאים נמצאים באתר "כל עובד" www.koloved.net

מה במבזק

חוזרים

- בקרוב - יום שבתון בבחירות הכלליות לרשויות המקומיות
- קביעת בסיס וחובת תשלום דמי ביטוח - תשלומי אש"ל חו"ל
- בונים כחול לבן - שכר עובדי הבניין הישראליים יעלה

מאמר

- כל מה שצריך לדעת על העסקת נוער

סיכום של דברים
המוסד לביטוח לאומי פרסם חוזר שמטרתו קביעת הבסיס לתשלום דמי ביטוח והבסיס לתשלום גמלות מתשלומים ששולמו לעובדים ישראלים בחו"ל.

סיכום של דברים
שר הכלכלה ושר האוצר חתמו על מיזם לעידוד העסקת עובדים ישראלים בענף הבנייה.

מאמר**כל מה שצריך לדעת על העסקת נוער**

במהלך חופשת הקיץ יש נערים ונערות (עד גיל 18), המצטרפים לשורות כוח העבודה. להלן ריכוז עיקר התנאים להעסקת נוער בהתאם לחוק עבודת נוער, התשי"ג-1953 ולתקנות על פיו (להלן: "החקיקה"):

גיל העסקה

ניתן להעסיק נער, שמלאו לו 14 שנה, בחופשת לימודים.

בתקופת לימודים ניתן להעסיק נער לאחר שעות הלימודים במידה ומלאו לו 16 שנה ובלבד שנמסרה למעביד הודעה מאת מוסד החינוך בו הנער לומד בדבר שעות הלימודים של הנער באותו מוסד. העסקת נער במהלך שנת הלימודים בשעות הלימודים מותרת רק אם מלאו לנער 15 שנה ובלבד שלא חל חוק לימוד חובה(*).

בדיקות רפואיות

נער, שמבקש לעבוד, חייב להיבדק אצל רופא משפחה, ולהביא אישור רפואי המתיר את העסקתו. ללא אישור כזה, לא ניתן להעסיק את הנער.

פנקס עבודה

בהתאם לחקיקה, על הנער להצטייד ב"פנקס עבודה" מטעם שירות התעסוקה, אשר צריך להיות ברשות המעביד כל עוד הנער העובד מועסק אצלו. בקשה לקבלת פנקס עבודה כזה יכולה להיות מטעם המעביד. במידה והנער מועסק ע"י יותר ממעביד אחד, יציג את פנקס העבודה בפני כל אחד ממעבידיו וימסור אותו להחזקת אחד מהם (תקנה 5 לתקנות עבודת הנוער (פנקס עבודה), התשנ"ו-1995).

עם זאת, בהתאם להודעה שפרסם משרד הכלכלה ביום 12.2.2014, אין יותר צורך בהוצאת הפנקס בלשכות שירות התעסוקה. על אף שהחוק טרם תוקן, חובה זו לא תיאכף על ידי אגף האכיפה במשרד הכלכלה, בתנאי שהמעסיק מחזיק אישור רפואי בתוקף של הנער וצילום ת.ז. של הנערה או הוריו. לכן מבקש שירות התעסוקה מבני הנוער שלא להגיע ללשכות למטרה זו.

מסירת הודעה על תנאי העבודה

חובה למסור לכל נער, תוך 7 ימים מהיום בו החל הנער את עבודתו אצל המעסיק, טופס, כקבוע בתקנות הודעה לעובד (תנאי עבודה) (צורת הודעה ופרטיה), התשס"ב-2002, שמפרט, בין היתר, את זהות המעביד והעובד; תאריך תחילת העבודה ומשך תקופת ההעסקה; עיקרי התפקיד של העובד; פרטי שמו ותפקידו של הממונה הישיר של העובד; גובה השכר לשעה של העובד; אורכו של יום העבודה ושל שבוע העבודה; וכן פרטים נוספים שלדעת המעסיק יוכלו לסייע לדעת טוב יותר מה מצופה מהעובד במהלך תקופת עבודתו. החובה למסור הודעה כאמור, חלה גם לגבי שינוי בתנאי ההעסקה, מהיום שנודע למעביד על השינוי.

שעות עבודה מותרות

מותר להעסיק נער עד 8 שעות ביום.

במידה והנער בגיל 16 ומעלה, והוא מועסק במקום עבודה בו חל הסכם ליום עבודה ארוך יותר כאמור בסעיף 5(א) לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951 (למשל מקום בו נהוג שבוע עבודה בן חמישה ימים) - עד 9 שעות ביום.

כמו כן, בימי שישי וערב חג, אפשר להעסיק נער עד 7 שעות ביום.

בכל מקרה, סך כל שעות העבודה השבועיות המותרות לנער עומד על 40 שעות, כאשר אסורה העסקה בשעות נוספות.

"שעות עבודה" בהתאם לחוק הינן הזמן שבו עומד הנער לרשות העבודה, לרבות הפסקות קצרות ומוסקמות הניתנות לנער להחלפת כוח ואויר ולרבות הפסקות לשם שימוש בחדר שירותים, חוץ מהפסקות על פי סעיף 22 לחוק (ראה להלן).

יצוין, כי בהתאם לסעיף 34 לחוק, נער אשר על פי הרישום בפנקס העבודה מועסק גם על ידי מעביד אחר, יראו את מי שהעסיקו באותו יום או באותו שבוע שעות העודפות על שמונה ליום או על ארבעים לשבוע למעבידו של הנער בכל השעות, אלא אם לא ידע, ולא יכול היה לדעת, את מספר השעות שבהן כבר הועבד הנער על ידי מעביד אחר.

סיכום של דברים
במהלך חופשת הקיץ יש נערים ונערות (עד גיל 18), המצטרפים לשורות כוח העבודה. להלן ריכוז עיקר התנאים להעסקת נוער.

הפסקות

המעביד חייב לתת הפסקות לנער העובד במהלך עבודתו, כאשר מדובר ביום עבודה, העולה על 6 שעות. אורך ההפסקה יהיה 45 דקות לפחות, כאשר מחצית השעה, לפחות, מתוך סך ההפסקות, צריכה להיות רצופה. בימי שישי וערב חג, יש לתת לעובד הפסקה, שלא תפחת מחצי שעה.

בהתאם לסעיף 22א לחוק נער זכאי, במהלך יום עבודתו, להפסיק את עבודתו לשם שימוש בחדר שירותים, בהתאם לצרכיו, וזמן זה יהווה חלק משעות עבודתו.

החל מיום 01.07.2010 על המעביד לוודא, כי יש חדר שירותים תקין וראוי לשימוש העובדים, במקום העבודה או בקרבתו.

איסור עבודה במנוחה השבועית

החוק מטיל איסור על העבדת נוער ביום המנוחה השבועי, שהוא פרק זמן של 36 שעות רצופות לפחות בין שבוע עבודה אחד למשנהו. כאשר לנער יהודי - הוא יכלול את יום השבת, ובאשר לנער לא יהודי - את יום השבת, או את יום ראשון, או את יום שישי, הכול לפי המקובל.

בהקשר זה יצוין, כי בית הדין הארצי לעבודה, הטיל קנס של 30 אלף ש"ח על מפעילת רשת מסעדות "מקדונלדס", וקנס של 50 אלף ש"ח על מנכ"ל החברה, על כך שהעסיקו נערים בערב שבת (ע"פ 1004/00, אלוניאל בע"מ ועומרי פדן נ' מדינת ישראל, מיום 9.2.2003).

איסור עבודת לילה

החוק מטיל איסור על העסקת נערים בשעות הלילה, כאשר "לילה", לעניין זה, מוגדר בתחום השעות 20:00 עד 08:00 לנער עד גיל 16, ו-00:00 עד 06:00 לנער מגיל 16. החוק מסמיך את שר העבודה להוציא היתרים לעבודת לילה בעבודות מסוימות, ביחס לנערים. אכן הוצאו היתרים כאלה לעבודות כגון: אריזת מצות וקמח מצות, מגן דוד אדום ובתי אריזה לפרי הדר (רשימה חלקית). מובן, כי יש לפעול בהתאם לתנאים הקבועים בהיתרים השונים.

רישום שעות העבודה

בהתאם להנחיות משרד התמ"ת, חובה על מעביד לערוך רישום מדויק של שעות העבודה של בני הנוער, ואם רישום זה נעשה באמצעי שאינו מכני או אלקטרוני (שעון), יש לאשר את רישום שעות העבודה בסיומו של כל יום עבודה, בחתימה של הנער והמעביד.

שכר מינימום

חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 ותקנות שכר מינימום (נוער עובד וחניכים), התשמ"ח-1987 קבעו תעריף שכר מינימום לנוער עובד, שנגזר משכר המינימום במשק, והוא מהווה אחוז מסוים ממנו, בהתאם לגיל הנער.

נער עובד עד גיל 16, זכאי לתעריף שכר מינימלי בשיעור 70% משכר המינימום במשק (17.39 ש"ח לשעה, החל מאוקטובר 2012).

נער עובד עד גיל 17, זכאי לתעריף שכר מינימלי בשיעור 75% משכר המינימום במשק (18.64 ש"ח לשעה, החל מאוקטובר 2012).

נער עובד עד גיל 18 זכאי לתעריף שכר מינימלי בשיעור 83% משכר המינימום במשק (20.63 ש"ח לשעה, החל מאוקטובר 2012).

חופשה שנתית

לגבי נער, יש לקרוא בחוק חופשה שנתית במקום "14 יום" - "18 יום", לכל שנת עבודה. היינו, בעד ארבע השנים הראשונות לעבודה, זכאי הנער ל-18 ימי חופשה בשנה (קלנדאריים).

עבודות אסורות

תקנות עבודת נוער (עבודות אסורות ועבודות מוגבלות), התשנ"ו-1995 אוסרות ומגבילות העסקת נער בעבודות, בתהליכי יצור או במקומות עבודה, כמפורט בתוספת לתקנות. בנוסף, נקבע בחוקים אחרים ובתקנות מכוחם, כי נער, שעדיין לא הגיע לגיל פלוני, לא יועבד בעבודה פלונית, כדוגמת - מכוונות בלתי מגודרות, כבאי, שירות בכלי שיט, עגוראי, מאותת, מנהל בעבודות בניה.

בתקנות עבודת הנוער (העבדת ילד בהופעה או בפרסומת), התשנ"ט-1999 נקבעו הוראות בדבר העסקת ילד, שטרם מלאו לו 15, בהופעה או בפרסומת, ובכלל זה תנאים מוקדמים למתן היתר להעבדת ילד, סיוג היתר, ביטולו או התלייתו, דרכי הגשת בקשה להיתר, תנאים להעבדת ילד בהופעה ותוקף ההיתר להעבדה.

הופעות וצילומים:

- א. אין להעביד ילד, שטרם מלאו לו 15 שנים, בהופעה ציבורית, אמנותית או לצרכי פרסום או בצילומים לצרכי פרסום.
 - ב. שר העבודה והרווחה רשאי לתת היתר, לתקופה מוגבלת, להעבדתו של ילד פלוני או לתיווך להעבדתו של אותו ילד, בהופעה או בצילומים.
 - ג. הופעה - לרבות הופעה מוקלטת, חזרות, לימוד או אימון לצורך ההופעה.
- תיווך להעבדת ילד בהופעה או בפרסומת:

בתקנות עבודת הנוער (תיווך להעבדת ילד בהופעה או בפרסומת), התשנ"ט-1999, נקבעו הוראות בדבר תיווך להעבדת ילד, שטרם מלאו לו 15, בהופעה או בפרסומת, ובכלל זה תנאים מוקדמים למותן היתר לתיווך, סיוג היתר, ביטולו או התלייתו, דרכי הגשת בקשה להיתר תיווך, תנאים לתיווך להעבדת ילד ותוקף ההיתר.

מס הכנסה

הכנסתו של נער עובד חייבת במס הכנסה רגיל, כאשר נער עובד, בגילאים 16 עד 18, זכאי לנקודת זיכוי, נוסף על נקודות הזיכוי הרגילות. כלומר, יש לזכות נער עובד בגילאים לעיל ב-3.25 נקודות זיכוי, ויש לזכות נערה עובדת בגילאים לעיל ב-3.75 נקודות זיכוי.

ביטוח לאומי

נער עובד פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי ומס בריאות, ולפיכך אין ניכוי משכר העובד. אולם, המעסיק חייב בתשלום דמי ביטוח בשיעור מופחת משכרו של הנער העובד ("חלק המעביד"). החל ממשכורת ינואר 2014, חלק המעביד עומד על 0.38%, עד 5,453 ש"ח, ו-1.51% מסכום זה ועד המקסימום (43,240 ש"ח).

עונשים

על פי הוראות החוק, וכפי שפורסם ע"י משרד הכלכלה, המעסיק נער בניגוד להוראות החוק דינו מאסר או קנס כמפורט להלן:

- העסקה מתחת לגיל המותר עפ"י החוק - מאסר עד שנה או קנס מרבי בסך 43,800 ש"ח.
- העסקה ללא אישור רפואי/העסקה שלא בהתאם לשעות העבודה המותרות/אי מתן הפסקות - מאסר עד 6 חודשים או קנס מרבי בסך 29,200 ש"ח.
- העסקה ללא הוצאת פנקס עבודה לנער - קנס מרבי בסך 14,400 ש"ח.
- ניתן להטיל קנסות מינהליים, הנעים בין 1,500 ש"ח עד 5,000 ש"ח, לכל עבירה, לפי העניין-תקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי - עבודת נוער), התשנ"ד-1994.

יובהר, כי במקום שחוקי העבודה מתייחסים לעובד באשר הוא עובד, ללא התייחסות ספציפית לעבודת נוער, יחולו חוקי העבודה, החלים על כלל העובדים. בכלל זה, משרד הכלכלה הדגיש בהנחיות שפרסם בעבר, כי תקופת העסקתו של הנער מחייבת תשלום שכר בעד העבודה, לרבות תקופת "התלמוד" או תקופת "ניסיון". על כן, יש לשלם שכר עבור כל שעת עבודה, החל מן השעה הראשונה. בהקשר זה יצוין, כי ימי הכנה ושיבות עבודה הם חלק בלתי נפרד מהעבודה. על כל שעה של "יום הכנה" או "השתלמות" או "שיבת עבודה" צריך לשלם, לרבות השתלמויות לקראת קייטנות.

בנוסף לשכר העבודה, בני הנוער זכאים להחזר הוצאות הנסיעה ממקום מגוריהם אל מקום העבודה ובחזרה. כמו כן, אין להטיל על בני הנוער העובדים קנסות או עונשים, וכל ניכוי מהשכר אסור, כל עוד לא הותר עפ"י החוק.

(*) בחוק ובתקנות על פיו קיימות הגבלות שונות על העסקת נוער בסוגי עבודות ובמקומות עבודה שנקבעו בתקנות. בהתאם לסעיף 2(ב) ו-2(ב1) לחוק עבודת נוער, התשנ"ג 1953 לא ניתן להעסיק ילד בתקופת לימודים אלא אם: 1. הילד קיבל פטור מחוק לימוד חובה לפי סעיף 5 לחוק לימוד חובה. 2. הילד הנו חניך לפי חוק החניכות. 3. הילד השלים את חובת לימודיו באישור משרד החינוך. 4. חוק לימוד חובה לא חל עליו לפי צו לימוד חובה (החלה בכיתות י"א-י"ב), התש"ע-2009.

ביצוע גרפי: אולגה פאי

עורכת: עו"ד הלית כהן-רוניצקי

המידע ניתן כמידע כללי למנוי "כל עובד".

© כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.פ. מידע עסקי בע"מ מקבוצת קו-מנחה - אין להעתיק או לצלם חומר כלשהו ממבזק זה בכל דרך או שיטה, בדפוס, בצילום, בהעתקה, בהקלטה וכו', ללא קבלת אישור בכתב מהמחברים.

"חשבים" בע"מ, יד חרוצים 12, תל אביב 67778, טל' 5680888 - 03, פקס' 5680899 - 03 דוא"ל: koloved@hashavim.co.il